



Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref.: 201115391-8/E: 006 /THO
(Bes oppgitt ved henvendelse)

Deres ref.: 12/6969

Kristiansand, 10.01.2013

Høring NOU 2012 - 15 Politikk for likestilling

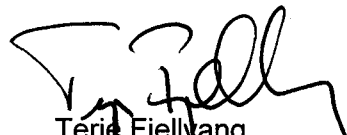
Viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets høringsbrev om NOU 2012:15, Politikk for likestilling, datert 12.10.2012.. Rådmannens forslag til høringsuttalelse fra Kristiansand kommune ble behandlet i Formannskapet 9. januar 2013, der forslaget ble enstemmig vedtatt.

Kristiansand kommunes høringsuttalelse gjengis nedenfor. Saksframstillingen med begrunnelser og vurderinger følger vedlagt.

- Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om ny bestemmelse i valgloven og et landsdekkende program for bredde i folkestyret.
- Kommunen støtter utvalgets forslag om et program for frie utdanningsvalg og en trepartsavtale for likestilling.
- Kommunen støtter forslaget om å innføre rett til omsorgspenger i 10 dager ved omsorg for nære pårørende tilsvarende omsorgspenger ved barns sykdom, slik at det blir enklere å kombinere arbeidsliv og familieliv i ulike livsfaser.
- Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om lovfesting av overgrepsmottak og om at det etableres trygge botilbud for ofre for menneskehandel flere steder i landet.
- Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om at det igangsettes en egen, landsdekkende og tiårig, programsatsing for forebygging og bekjempelse av seksuell trakassering i skolen. Kommunen støtter også forslaget om å ta inn seksuell trakassering i opplistingen i opplæringsloven § 9 a-3 over forpliktelser skolen har til å følge opp og bekjempe ulike typer mobbing.

Med hilsen


Tor Sommerseth
Rådmann


Terje Fjellvang
Kst organisasjonsdirektør

Vedlegg:

Saksprotokoll Formannskapet 9.01.13

Formannskapssak: "Høring – NOU 2012:15 Politikk for likestilling

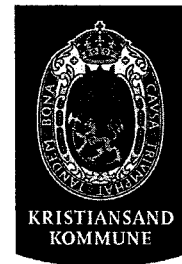
Postadresse
Kristiansand kommune

BY- OG SAMFUNNSENHETEN
Postboks 417 Lund
4604 Kristiansand

Besøksadresse
Tollbodgata 14, 4611
KRISTIANSD S
Vår saksbehandler
Toril Hogstad
Telefon/Telefaks
38 07 50 89/38 07 56 00

E-postadresse
post.teknisk@kristiansand.kommune.no

Webadresse
<http://www.kristiansand.kommune.no/>
Foretaksregisteret
NO963296746



SAKSPROTOKOLL

Arkivsak 201115391
Arkivnr, E: 006
Saksbehandler Toril Hogstad

Saksgang	Møtedato	Sak nr.
Formannskapet	09.01.13	5/13

HØRING - NOU 2012:15 POLITIKK FOR LIKESTILLING

Formannskapet 09.01.13

Vedtak:

Formannskapet gir sin tilslutning til fremlagte forslag til høringsuttalelse til
NOU 2012:15 Politikk for likestilling.
(Enst.)

Forslag:

FRP/Venstre fremmet følgende fellesforslag:

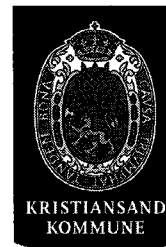
- "1. Kristiansand støtter ikke forslaget til endring i valgloven om at kommunestyre, fylkesting og Storting kan stille krav om at hvert kjønn skal være representert med minst 40 % på valglister.
2. Kristiansand støtter ikke forslaget om å innføre «kjønnspoeng» ved opptak til videregående opplæring og høyere utdanning."

Voteringer:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt
FRP/Venstres fellesforslag nr. 1 falt med 7 mot 6 stemmer (KRF/FRP/V/PP).
FRP/Venstres fellesforslag nr. 2 falt med 7 mot 6 stemmer (KRF/FRP/V/PP).

RETT UTSKRIFT: *Anneise H. Aaba*

DATO: 9. januar 2013



Dato: 19.12.12
Saksnr.: 201115391-7
Arkivkode E: 006
Saksbehandler: Toril Hogstad

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
09.01.2013

Høring - NOU 2012:15 Politikk for likestilling

Sammendrag:

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) har sendt på høring NOU 2012:15 *Politikk for likestilling*. Utredningen er avgitt til BLD av Likestillingsutvalget. Målet med utredningen er å legge grunnlaget for en helhetlig og kunnskapsbasert likestillingspolitikk for framtiden.

Utvalget har gjennomgått likestillingsstatus på sentrale samfunnsområder, og på bakgrunn av dette presenteres reformforslagene. Kristiansand kommune ønsker å uttale seg om enkelte av forslagene. Lovverket, avtaler mellom arbeidslivets parter samt internasjonale konvensjoner Norge og Kristiansand har tiltrådt, forplikter kommunen til å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling og mot diskriminering. Disse er lagt til grunn for kommunens høringsuttalelse. I tillegg er Kristiansand kommunes vedtatte strategidokument for likestilling samt en vurdering av om forslaget vil kunne være til nytte for likestillingsarbeidet i kommunesektoren lagt til grunn.

Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om ny bestemmelse i valgloven og et landsdekkende program for bredde i folkestyret.

Kommunen støtter utvalgets forslag om et program for frie utdanningsvalg og en trepartsavtale for likestilling.

Kommunen støtter forslaget om å innføre rett til omsorgspenger i 10 dager ved omsorg for nære pårørende tilsvarende omsorgspenger ved barns sykdom, slik at det blir enklere å kombinere arbeidsliv og familieliv i ulike livsfaser.

Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om lovfesting av overgrepsmottak og om at det etableres trygge botilbud for ofre for menneskehandel flere steder i landet.

Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om at det igangsettes en egen, landsdekkende og tiårig, programsatsing for forebygging og bekjempelse av seksuell trakassering i skolen. Kommunen støtter også forslaget om å ta inn seksuell trakassering i opplistingen i opplæringsloven § 9 a-3 over forpliktelser skolen har til å følge opp og bekjempe ulike typer mobbing.

Forslag til vedtak:

Formannskapet gir sin tilslutning til fremlagte forslag til høringsuttalelse til
NOU 2012:15 Politikk for likestilling.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Fung. organisasjonsdirektør

Trykt vedlegg:
Ingen

Utrykte vedlegg:

NOU 2012:15, Politikk for likestilling

<http://www.regjeringen.no/pages/38055324/PDFS/NOU201220120015000DDDPDFS.pdf>

Høringsbrev fra Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/hoyringar/hoeringsdok/2012/nou-201215-politikk-for-likestilling/horingsbrev.html?id=705200>

Strategidokument for likestilling i Kristiansand kommune, «Likestilling er lønnsomt og rettferdig», vedtatt i Kommunalutvalget 29. april 2003.

<http://intranett/Documents/ Organisasjon/PERSONAL/Personalh%c3%a5ndbok/Likestilling%20-%20Strategidokument.pdf>

«Det europeiske charter for likestilling mellom kvinner og menn i lokalsamfunnet»

http://www.ccre.org/docs/charte_egalite_no.pdf . Tilslutning vedtatt i Kommunalutvalget, 6.01.2009

Lov om likestilling mellom kjønnene (Likestillingsloven) <http://www.lovdatab.no/all/nl-19780609-045.html>

Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion mv (diskrimineringsloven) <http://www.lovdatab.no/all/nl-20050603-033.html>

Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven) <http://www.lovdatab.no/all/nl-20080620-042.html>

Bakgrunn for saken :

Høringsuttalelse til NOU 2012:15 Politikk for likestilling.

1 Bakgrunn

Kristiansand kommune har fått til høring NOU 2012:15, Politikk for likestilling. I brev av 12.10.2012 ber Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) bl.a. alle landets kommuner uttale seg om anbefalingene i utredningen innen 17. januar 2013.

Utredningen er avgitt til BLD av Likestillingsutvalget. Likestillingsutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 12. februar 2010 for å legge grunnlaget for en helhetlig og kunnskapsbasert likestillingspolitikk for framtiden. «Likestilling» skal i utredningen forstås som likestilling mellom kjønnene. Utvalget hadde i oppdrag å se på likestilling i et flerdimensjonalt perspektiv, dvs i sammenheng med livsløp, klasse og etnisitet.

Utvalget overleverte sin første utredning, «Struktur for likestilling», i november 2011, og 25. september 2012 leverte utvalget sin andre utredning, «Politikk for likestilling».

Kristiansand kommune ønsker å uttale seg om noen av anbefalingene i utredningen «Politikk for likestilling». Kommunens anbefalinger er i tråd med kommunens vedtatte strategi for likestilling, og ses i sammenheng med kommunens oppgaver og regionens utfordringer som dokumentert i utredningen.

2 Om utredningen

2.1 Generelt

Utvalget redegjør i del I og II for hvilket perspektiv, idégrunnlag og forståelse av flerdimensjonal likestillingspolitikk som ligger til grunn for utredningen. I del III gjennomgås likestillingsstatus på en rekke samfunnsområder, og på bakgrunn av denne dokumentasjonen fremmes, i del IV, utvalgets reformforslag.

2.2 Perspektiv, idégrunnlag og forståelse

Utvalget mener at likestilling grunnleggende sett er et spørsmål om rettferdighet, og dette perspektivet ligger til grunn for utredningen. Et likestilt og rettferdig samfunn er «...et samfunn der alle borgere deltar på like vilkår, og kjønn, klassebakgrunn, etnisitet, hvor man befinner seg i livsløpet og andre forhold som er utenfor den enkeltes kontroll ikke forringer vedkommendes levende og livsmuligheter.»

Utvalget mener at likestillingspolitikken bør ta utgangspunkt i prinsippet om samfunnsdeltakelse på like vilkår.

Samfunnsdeltakelse omfatter deltagelse i utdanning, arbeidsliv og politikk, men også i familieliv og sivilsamfunn, herunder tros- og livssynsbaserte aktiviteter.

Utvalgets analyser og anbefalinger har et flerdimensjonalt perspektiv, noe som innebærer at det ser på hvordan kategorier som kjønn, livsløp, etnisitet og klasse virker sammen og påvirker folks livssjanser.

2.3 Likestillingsstatus

Likestillingsutvalget redegjør i utredningen likestillingsstatusen på områdene *demokrati, utdanning, kjønnsdelt arbeidsmarked, arbeidstid og arbeidsmiljø, økonomiske forskjeller, regionale variasjoner, omsorg, oppslutning om likestilling, trakassering og vold og rettslig trygghet.*

Nedenfor gis et meget kort sammendrag av utvalgets funn.

2.3.1 Demokrati

Utvalget har sett på status med hensyn til *politisk deltakelse i folkevalgte forsamlinger*, og finner skjevheter med hensyn til kjønn, alder og etnisitet. I *medieoffentligheten* er status at etniske minoriteter og kvinner er underrepresentert. Når det gjelder *organisasjonslivet* finner utvalget at etniske minoriteter er underrepresentert som medlemmer i organisasjoner, men ikke i frivillig arbeid, og at det på toppledernivå i organisasjonslivet er skjevheter både med hensyn til kjønn og etnisitet.

2.3.2 Utdanning

Utvalget finner tre hovedutfordringer som er til hinder for likestilt utdanning. Den første er *ulikheter i læringssituasjonen*. Forskning viser at det i barnehagesektoren og skoleverket skjer ulik behandling av gutter og jenter, noe som i neste omgang kan reproducere stereotyper og tradisjonelle kjønnsrollemønstre. Barnehage- og skoleverket har klare målsettinger om likestilling, men disse viser seg vanskelige å etterleve i hverdagen.

Den andre hovedutfordringen er *frafall og kjønntypiske utdanningsvalg*. Utvalget viser til at om lag 30 prosent av de som begynner på videregående skole ikke fullfører, og at flere gutter enn jenter faller fra. Når det gjelder kjønnsdelte utdanningsvalg, ser vi dette særlig i yrkesfagene, og spesielt innen informasjons- og datafag, elektro- og maskinfag, sykepleie, førskolelærer og pedagogikk. Hvilken utdanning ungdom velger, henger også sammen med foreldrenes utdanningsvalg. Siden 80-tallet har det vært flertall av jenter innenfor høyere utdanning i Norge.

Den tredje hovedutfordringen når det gjelder utdanning, er *overgang fra skole til jobb*. De som faller fra i videregående skole har vanskeligere for å få jobb, og jentene som faller fra har større problemer enn guttene. Flere studier konkluderer med at unge med innvandrerbakgrunn har spesielle problemer med denne overgangen, og at de diskrimineres på arbeidsmarkedet.

2.3.3 Lønnsarbeid

Lønnsarbeid gir mulighet til å råde over eget liv, økonomisk uavhengighet og tilgang på makt. Hovedutfordringene her er: Et *kjønnsdelt arbeidsmarked*, med både horisontal og vertikal segregering: Kvinner og menn velger ulike typer yrker, og er ulikt representert i ledelsesposisjoner. En annen hovedutfordring er *arbeidstid og arbeidsmiljø*. Spesielt nevnes ulike former for deltidsarbeid: Innenfor alle kategorier deltid er kvinner, særlig med kort utdanning, og menn med etnisk minoritetsbakgrunn, overrepresentert. Det samme gjelder midlertidige ansettelser. Ofte har yrker med kvinnedominans et mer belastende arbeidsmiljø, med mindre fleksibilitet og mindre kontroll over egen arbeidssituasjon og arbeidsbelastning enn andre yrker. Kvinner har høyere sykefravær enn menn.

2.3.4 Økonomiske forskjeller

Utvalget peker på at likestillingsutfordringene i utdanning og arbeidsmarked bidrar til forskjeller i lønn og samlet inntekt. Å ha lavinntekt henger sammen med kjønn og med innvandrerbakgrunn.

2.3.5 Regionale variasjoner

Når det gjelder regionale variasjoner, bygger utvalget på Statistisk sentralbyrås (SSB) indeks for kjønnslikestilling. Denne viser at det er ulikheter mellom regioner og i forhold til kommunetype når det gjelder grad av likestilling på mange indikatorer. Generelt vises det til at industri- og primærnæringskommuner skårer lavt på mange av likestillingsindikatorene, mens det å ha mange ansatte i tjenesteyting spiller positivt inn. Og - hvilket næringsgrunnlag en kommune er preget av, henger sammen med historiske tradisjoner og geografiske betingelser.

Agderfylkene og Rogaland ses på samlet – som en region - og i denne regionen er det stikkordsmessig gjort følgende funn:

- Regionen har få kommuner med hovednæring tjenesteyting

- Utdanningsnivået er noe lavere enn landsgjennomsnittet
- Den har lavest kvinneandel i kommunestyrene
- Den har en forholdsvis lav andel barn i barnehager
- I arbeidsstyrken har menn noe høyere deltakelse og kvinner noe lavere enn gjennomsnittet, det vil si at dette er regionen med størst forskjell mellom kvinner og menn med hensyn til deltakelse
- Regionen har en særlig høy andel kvinner i deltidsjobb, og en særlig lav andel menn, det vil si at det her er særlig store forskjeller mellom kvinner og menn
- Dette er regionen med størst forskjell mellom menns og kvinners inntektsnivå
- Kvinneandelen blant ledere ligger lavest av alle regioner
- Offentlig sektor er mer kvinnedominert enn i de andre regionene
- Menn tar ut fedrekvote i samme grad som landsgjennomsnittet

2.3.6 Omsorg

På bakgrunn av et mål om yrkesdeltakelse for flest mulig er det i Norge en sterk investering i offentlige velferds- og omsorgsordninger, og det finnes fleksible ordninger i arbeidslivet. Utredningen viser at kvinner utfører en forholdsvis stor andel av omsorgsarbeidet i hjemmet, selv om menn i stadig høyere grad deltar. Utvalget viser til at omsorgsarbeid i ulike livsfaser påvirker menns og kvinners yrkesdeltakelse forskjellig, og spør: Hvordan kan omsorgen i småbarnsfasen og fasen med eldre, pleietrengende foreldre la seg forene med yrkesdeltakelse for kvinner og menn?

2.3.7 Vern mot diskriminering, trakassering og vold

Utgangspunkt for utvalget er at et hvert menneske har rett til et liv uten vold. Dette kapittelet i utredningen tar for seg seksuell trakassering, voldtekt, vold i nære relasjoner samt vold og migrasjon. Det vises til at det er store forskjeller i utsatthet for seksualisert vold, og at kvinner er mest utsatt, og særlig unge kvinner er i en sårbar situasjon.

2.3.8 Rettslig trygghet

Utvalget utreder status når det gjelder fire forhold: *Veiledning og informasjon om diskrimineringsvern, tilgang til likeverdige offentlige tjenester, tilgang til rettighetsinformasjon og fri rettshjelp i diskrimineringssaker.* Det pekes på at vi har liten oversikt over omfanget av diskriminering i Norge. Men en gjennomgang av undersøkelser som i hovedsak baserer seg på selvrapporteringer tyder på at opplevd diskriminering er et tydelig samfunnsproblem. Utvalget konkluderer med at det er for lite og/eller for vanskelig tilgjengelig informasjon om diskrimineringsvern, likeverdige offentlige tjenester og rettighetsinformasjon, og at den frie rettshjelpen i diskrimineringssaker er for begrenset.

2.3.9 Reformforslag i utredningen

På bakgrunn av status for likestilling på områdene utvalget har utredet, fremmer utvalget forslag til reformer på fire innsatsområder. Disse betegnes som «folkestyre», «valgfrihet», «fordeling» og «sårbarhet». Her skisseres kort bakgrunn for, og innhold i hvert reformforslag.

2.3.9.1 Folkestyre

Utvalgets utgangspunkt er at det er et mål at alle skal inkluderes på like fot i politiske prosesser og samfunnsmessige beslutninger. For å oppnå dette må folkevalgte forsamlinger være representative. Utredningen viser at dette ikke er tilfelle i dag, og fremmer følgende reformforslag:

- *Det tas inn en bestemmelse i valgloven om at kommunestyrer, fylkesting og storting høsten før valg, dvs hvert fjerde år, drøfter likestillingsstatus i det gjeldende folkevalgte organet og avgjør ved alminnelig flertall om det skal stilles krav om at hvert kjønn skal være representert med minst 40% på valglisten ved det kommende valget.*
- *Det igangsettes et landsdekkende program for bredde i folkestyret, med mål å øke kvinneandel og andel med etnisk minoritetsbakgrunn på alle nivåer av folkevalgt arbeid lokalt, regionalt og nasjonalt. Det må også være et mål å øke andelen representanter*

som er under 30 år og over 60 år.

2.3.9.2 Valgfrihet

Samfunnsdeltakelse omfatter deltakelse i utdanning, arbeidsliv og politikk, familieliv og sivilsamfunn. Utvalget fremmer følgende anbefalinger for å fremme økt valgfrihet til samfunnsdeltakelse:

- *Det igangsettes et landsdekkende program for frie utdanningsvalg. Programmet skal inneholde en pedagogisk satsning for likestilling, etablering av et eget ressursmiljø for å fremme likestilling i lærerutdanning og læremidler og bruk av incentivordninger som likestillingsstipend og kjønnspoeng.*
- *Det etableres en ordning med likestillingsstipend for det underrepresenterte kjønn på nærmere utvalgte, og svært kjønnskjeve, studieretninger i videregående opplæring og høyere utdanning. Studieretninger der kvinner eller menn med innvandrerbakgrunn er sterkt underrepresentert i forhold til deres andel av elev/studentmassen bør tilsvarende omfattes av ordningen.*
- *Kunnskapsdepartementet etablerer en mer systematisk og målrettet bruk av ordningen med kjønnspoeng.*
- *Offentlige myndigheter tar initiativ til å etablere en trepartsavtale for likestilling i arbeidslivet, etter mønster av IA-avtalen. Avtalen bør forankres både på nasjonalt og lokalt nivå. Etter utvalgets vurdering bør en slik avtale være en selvstendig avtale som kan bygges opp rundt aktivitetspliktene i likestillings- og diskrimineringslovgivningen, og bidra til å konkretisere og gjennomføre disse på virksomhetsnivå. Utvalget anbefaler videre at arbeidsgiver får en plikt til å drøfte oppfølging av aktivitetsplikten med ansattes representanter, og at redegjørelsesplikten bortfaller for virksomheter som inngår en likestillingsavtale. Trepartsavtalen bør inneholde nasjonale mål for likestilling og mål på virksomhetsnivå. Utvalget anbefaler at myndighetene forplikter seg til å bidra med tett oppfølging, veiledning og kurs i likestillingsarbeid til virksomheter som inngår en likestillingsavtale. Det anbefales at arbeidet forankres i det foreslåtte direktoratet for likestilling, og at direktoratet forvalter en egen tilskuddsordning til likestillingsarbeid på virksomhetsnivå. Utvalget anbefaler at partene gir informasjon og veiledning om likestillingsarbeid til sine medlemmer og oppfordrer virksomheter til å inngå en likestillingsavtale. Partene bør også delta i nasjonale og regionale koordineringsgrupper for gjennomføring av partssamarbeidet.*

2.3.9.3 Fordeling

Utvalget anbefaler flere innsatser som kan bidra til en likere fordeling av omsorgsarbeidet i ulike livsfaser, med utgangspunkt i målet om samfunnsdeltakelse på like vilkår:

- *Fedre gis selvstendig rett til uttak av foreldrepenger, og omfanget av foreldrepengene baseres på egen stillingsandel. Forslaget innebærer at gjeldende aktivitetskrav for mor når far tar ut foreldrepenger ut over fedrekvoten, bortfaller.*
- *Foreldrepengeperioden etter fødsel deles i tre like store deler: en mødrekvote, en fedrekvote og en fellesdel som foreldrene fritt kan dele mellom seg.*
- *Det innføres en minsteytelse for foreldrepenger på inntil 2 G for gjeldende stønadperiode for foreldrepenger. Forslaget innebærer at en minsteytelse for foreldrepenger vil bli utbetalt til foreldre som ikke har opparbeidet seg rett til foreldrepenger gjennom yrkesaktivitet. Minsteytelsen kan også utbetales til foreldre som har rett til foreldrepenger etter svært lav inntekt, om minsteytelsen er høyere enn det de vil ha krav på i foreldrepenger basert på tidligere yrkesaktivitet. Rett til minsteytelse forutsetter medlemskap i folketrygden. Det anbefales at ytelsen utbetales som en månedlig ytelse. Utvalget understreker viktigheten av at minsteytelse innføres innenfor rammen av en tredelt foreldrepengoordning med mødre- og fedrekvote og en fellesdel, jf. utvalgets anbefaling om en tredeling. Dette vil gi en helhetlig og konsistent ordning.*

- *Utvalget anbefaler at selv om vilkårene for rett til overgangsstønad etter folketrygdloven § 15-8 vedrørende kravet til yrkesrettet aktivitet ikke er oppfylt, bør det likevel gis overgangsstønad dersom den enslige moren eller faren, som har behov for det, ikke har fått et tilfredsstillende kvalifiseringstilbud.*
- *Det innføres rett til omsorgspenger i 10 dager ved omsorg for nære pårørende tilsvarende omsorgspenger ved barns sykdom.*

2.3.9.4 Sårbarhet

Likestillingsutvalgets utgangspunkt er at alle har en rett, som individer, til kroppslig integritet, til å bli vernet mot diskriminering, tvang og vold, og bli tatt vare på når det er nødvendig - uavhengig av status og livssituasjon. Utvalget anbefaler følgende tiltak:

- *Lovfesting av overgrepsmottak*
- *Det etableres trygge botilbud for ofre for menneskehandel flere steder i landet*
- *Fri rettshjelp uten behovsprøving gis til den private part i diskrimineringsaker i saker der Likestillings- og diskrimineringsombudet anbefaler dette. I slike saker bør ombudet som hovedregel opptre som partshjelper i saken for domstolen.*
- *Det etableres en tilskuddsordning for å styrke arbeidet med rettighetsinformasjon i regi av frivillige organisasjoner og kompetansemiljøer. Tilskuddsordningen må innrettes slik at lokale organisasjoner over hele landet får mulighet til å søke om støtte.*
- *Det igangsettes en egen, landsdekkende og tiårig, programsatsing for forebygging og bekjempelse av seksuell trakassering i skolen. Målgruppen for satsningen vil være elever på ungdomsskole og på videregående skole og personell som arbeider med barn og unge i skolen. Det foreslås at satsningen forankres i et direktorat for likestilling. Utvalget anbefaler at 30 mill. kroner av det foreslåtte utviklingsprogrammet for lokalt likestillingsarbeid settes av årlig til lokalt initierte prosjekter for å forebygge seksuell trakassering og andre seksuelle krenkelser, både i skolen og på fritidsarenaer.*
- *Seksuell trakassering tas inn i opplistingen i opplæringsloven § 9 a-3 over forpliktelser skolen har til å følge opp og bekjempe ulike typer mobbing.*

3. Vurderinger

3.1 Generelt

Lovverket, avtaler mellom arbeidslivets parter samt internasjonale konvensjoner Norge og Kristiansand har tiltrådt, forplikter kommunen til å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling og mot diskriminering. Disse, Kristiansand kommunes vedtatte strategidokument for likestilling samt en vurdering av om forslaget vil kunne være til nytte for likestillingsarbeidet i kommunesektoren generelt, ligger til grunn for kommunens høringsuttalelse.

Kommunen ønsker å gi uttalelse til enkelte av reformforslagene under områdene «folkestyre», «valgfrihet» og «sårbarhet».

3.2 Folkestyre

Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om ny bestemmelse i valgloven og et landsdekkende program for bredde i folkestyret.

Utvalget viser til at det er gjennomgående mønstre av skjev representasjon i folkevalgte organer, både når det gjelder kjønn, etnisitet, alder og sosial klasse.

Kommunens strategidokument for likestilling har som et mål at «Kristiansand kommune legger til rette for økt deltakelse av kvinner i lokalpolitikken». En drøfting av likestillingsstatus før valgene vil sette søkelys på, og øke bevisstheten om, kvinners representasjon i de folkevalgte organene - og vil kunne føre til endring der dette anses nødvendig. Når det gjelder det tiårige programmet, vurderes dette å kunne være nyttig for kommuner som ønsker å ta et tak for å få en bredere deltakelse i sine politiske organer med hensyn til kjønn, etnisitet og alder.

3.3 Valgfrihet

Kommunen støtter utvalgets forslag om et program for frie utdanningsvalg og en trepartsavtale for likestilling.

Det foreslåtte programmet for frie utdanningsvalg inneholder en pedagogisk satsning for likestilling, etablering av et eget ressursmiljø for å fremme likestilling i lærerutdanning og læremidler og bruk av incentivordninger som likestillingsstipend og kjønnspoeng.

Kristiansand kommune har deltatt i prosjektet «Fritt valg», som er et ledd i 10-årssatsningen for likestilling på Agder, nedfelt i Regionplan Agder 2020. Prosjektet inneholdt mange av de samme elementene som det foreslåtte programmet, og kan vise til gode resultater. Det er derfor sannsynlig at et slikt program vil kunne bidra til at unge i større grad tar valg ut fra sine egne evner og interesser, noe som på sikt kan bidra til å gjøre utdanning og arbeidsmarked mindre kjønnsdelt.

Utvalget foreslår å etablere en trepartsavtale for likestilling i arbeidslivet etter mønster av IA-avtalen. Det anbefales at myndighetene forplikter seg til å bidra med økonomiske midler, tett oppfølging, veiledning og kurs i likestillingsarbeid til virksomheter som inngår en likestillingsavtale. I kommunens strategidokument for likestilling er det et mål for kommunen som arbeidsgiver å gi kvinner og menn likeverdige arbeids-, lønns- og utviklingsmuligheter. Kristiansand kommune har en konstruktiv dialog mellom arbeidsgiver og fagforeninger. Det vurderes at et strukturert samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene og god oppfølging fra myndighetene vil gi en god forankring i organisasjonen og slik kunne bidra til gode resultater for likestillingsarbeidet.

3.4 Fordeling

Kommunen støtter forslaget om å innføre rett til omsorgspenger i 10 dager ved omsorg for nære pårørende tilsvarende omsorgspenger ved barns sykdom, slik at det blir enklere å kombinere arbeidsliv og familieliv i ulike livsfaser. I kommunens strategidokument for likestilling står det: «Kommunen som arbeidsgiver ønsker å legge til rette for at kvinner og menn lettere skal kunne kombinere arbeid og familieliv». Det er her viktig å legge til rette for at også menn tar ut slike permisjoner.

3.5 Sårbarhet

Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om lovfesting av overgrepsmottak, men vil samtidig understreke at det bør avklares hva som er kommunenes ansvar i forhold til politiet, samt finansiering av denne typen tilbud. Det er særlig behov for klargjøring av ansvar for at sporsikring og skadedokumentasjon er godt nok som grunnlag for politietterforskning, rettssak og vurdering av voldsoffererstatning.

Kristiansand støtter at det etableres trygge botilbud for ofre for menneskehandel flere steder i landet. Kristiansand kommune vil presisere at ansvar for finansiering av botilbud bør avklares. I dag blir en del av målgruppen både i Kristiansand og andre kommuner ivaretatt av krisesentre, og det er behov for en avklaring av krisesentrenes ansvar og rolle i denne sammenhengen.

Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om en egen, landsdekkende og tiårig, programsatsing for forebygging og bekjempelse av seksuell trakassering i skolen. Kommunen støtter også forslaget om å ta inn seksuell trakassering i opplistingen i opplæringsloven § 9 a-3 over forpliktelser skolen har til å følge opp og bekjempe ulike typer mobbing. Kjønnsrelatert mobbing/trakassering skaper vansker i identitetsutviklingen hos gutter og jenter. Dette skjer både verbalt og på nettet. Det er en utfordring for skolen å gripe fatt i dette, og det er behov for mer kunnskap om fenomenet i skolen. Lærere bør få mer kunnskap om hvordan de skal håndtere konflikter basert på kjønn og seksualitet. Trakassering på grunn av seksuell orientering pekes på som en forklaringsmodell for de høye selvmordstallene blant unge homofile. I en stor undersøkelse fra 2007 blant ungdommer som har opplevd uønskede seksuelle hendelser, er 84% jenter. Utøveren er nesten alltid en gutt. Skolen må ta på alvor å arbeide med holdninger om seksualitet, kropp

og grensesetting blant sine elever, og forslagene i NOU-en anses som gode virkemidler i dette arbeidet.

4. Konklusjon

Lovverket, avtaler mellom arbeidslivets parter samt internasjonale konvensjoner Norge og Kristiansand har tiltrådt, forplikter kommunen til å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling og mot diskriminering. Kristiansand kommune ser positivt på at det arbeides for å legge grunnlag for en helhetlig og kunnskapsbasert likestillingspolitikk for framtiden.

Likestillingsutvalgets erkjennelse av at det praktiske arbeidet for å fremme likestilling foregår lokalt, og dets anbefalinger om å styrke det lokale nivået i form av faglig veiledning, økonomiske midler og tilbud om deltakelse i lokale programmer anses som spesielt positivt.